

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.II.20.069/2024/10/I.

A felperes: Felperes1

(Cím3)

A felperes képviselője: képviselő1

(cím8

ügyintéző: Dr. Látrányi Erik ügyvéd)

Az I.r. alperes: Alperes1

(Cím1)

A II.r. alperes: Alperes2

(Cím4)

Az I-II.r. alperes képviselője: Oppenheim Ügyvédi Iroda

(cím10

ügyintéző: Dr. Fenyvesi József Bulcsú ügyvéd)

A per tárgya: tartozás megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Székesfehérvári Törvényszék

15.P.20.079/2022/90.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

alperesek, 92. sorszám

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az I-II. r. alperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 1.063.000,- (Egymillió-hatvanháromezer) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

I.

[1] A releváns tényállás szerint az I-II. r. alperes, illetve személy1 és személy2 a felperes által gyártott és forgalmazott sütőipari és cukrászati termékek Ország1ban történő forgalmazása érdekében alapította a társaság1 gazdálkodó szervezetet (a továbbiakban: főkötelezett). A főkötelezett bejegyzésére 2018. május 5. napján került sor. 2018. áprilisában az alapítók és a felperes egyeztettek a később megkötött (franchise és szállítási) szerződések tervezetéről és üzemlátogatáson is részt vettek.

[2] 2018. július 13-án ún. Mester-Franchise Szerződés (MFA) jött létre a főkötelezett és a felperes között, amit az alapítók készfizető kezesként írtak alá. A főkötelezett az MFA 5.5. pontjában kijelentette, hogy a szerződéssel kapcsolatos tárgyalások során betekintést nyert a franchise kézikönyvbe (a továbbiakban: Kézikönyv). A szerződés tárgya a felperes által kidolgozott „franchise-konceptió” Ország1 területén történő kizárólagos hasznosítási jogának - alfranchise lehetősége melletti - biztosítása volt. A franchise koncepció lényege azon főbb know-how volt, mely szerint a felperes által szállított szögletes formájú, előregyártott és fagyasztott tésztából készült fánk különlegességek készítésére vonatkozó, továbbá a fánkokat árusító üzletek alapítására, szervezésére és vezetésére vonatkozó know-how kerül átadásra. (MFA I.1. pont) A felperes biztosította a négyszögletes fánkok készítéséhez kifejlesztett, különleges (egyedi) receptúra alapján elkészített tésztát. A fagyasztott állapotú tésztából a további összetevők (ízesítő anyagok) hozzáadásával a főkötelezett készítette el az üzleteiben a kész fánkokat. A fánk tészta összetevői és receptje a felperes üzleti titka maradt, az nem került átadásra a főkötelezett részére.

[3] A fánkok mellett a koncepció része volt az ún. „márkázott termékek” (pl. kávé, italok, snackek, souvenirak), illetve a fánkot árusító üzletek egyedi kialakításához felismerhető „belső design”, „elrendezési követelmények” és „felszerelés” is. A koncepció

magában foglalta a márkanévet (márka1), a szlogent (szlogen1), az egységesített megjelenést, az egységesített reklámozási irányelveket és a professzionális ellátási lánc menedzsmentet. A franchise-koncepcióra vonatkozó szerződéses jogokat a Magyarországon ábrás védjegyként bejegyzett „megjelölés1” megjelölés és a „szlogen1” megjelölés, mint márkaszlogen, illetve a fánkok egyedi szögletes formáján alapuló, az EU-ban lajstromozott, formatervezési minta, a jelenlegi és mindenkori szinten lévő know-how, a belső design, az étlapok designja és szövege, a reklámanyagok, a marketing intézkedések, reklámsablonok, marketing kampányok, vásárlói hűségprogramok hasznosítási jogában, illetve a tészta, a kulcsfontosságú ízesítőanyagok, az ízesítőanyagok, márkázott termékek, felszerelések felperestől vagy az általa írásban kijelölt vagy jóváhagyott beszállítóktól (rendszerbeszállítóktól) való beszerzéséhez való jogban jelölték meg.

[4] A felperes főkötelezettsége a franchise átadása, kapcsolódó kötelezettsége az üzletek megnyitását megelőzően azok kialakítására és a belső designre vonatkozó tanácsadás, a Kézikönyv átadása, az üzletnyitással kapcsolatos hirdetések, sajtóközlemények anyagának biztosítása volt. Az üzlet megnyitását követően - támogató szolgáltatásként - tanácsadásra, oktatásra, új termék bevezetésére és azzal kapcsolatos tájékoztatásra volt köteles és alapanyag ellátási kötelezettség is terhelte a főkötelezett felé. A felperes iránymutatásokat dolgozott ki az üzlet kialakítására, berendezésére, felszerelésére, vezetésére és szervezésére az egységes megjelenés, az egységes piaci jelenlét és márkáélmény elérése érdekében, melyek közül a legfontosabbakat a Kézikönyv tartalmazta.

[5] Az MFA szerint a főkötelezett saját nevében, saját javára és kockázatára járt el. A belépés lehetőségért 30.000,- euró ún. mester-belépési díjat volt köteles fizetni, abból 10.000,- eurót a szerződés aláírásával egyidejűleg, 10.000,- eurót a szerződéskötéstől számított 12 hónapon belül, 10.000,- eurót 24 hónapon belül. A franchise állandó használatáért az üzletek által elért havi teljes nettó bevétel 1,8 %-át, de legalább 800,- euró/üzlet/hónap jogdíj (royalty) volt fizetendő. Késedelem esetére az EKB alapkamat 8%-kal megnövelt mértéke került kikötésre. (MFA. 9.5.) A royalty megállapítása céljából a főkötelezettet a tárgyhót követő 15. napjáig havi, míg a tárgyévet követő június 30-áig éves jelentési kötelezettség terhelte. (MFA 9.8. és 9.9.) A főkötelezett beszámítási és a visszatartási jogát a felperes előzetes írásbeli hozzájárulásához vagy az ellenkövetelés jogerős ítéletben történt megállapításához kötötték. (MFA 9.6.)

[6] Az alapítók, mint kezesek - amennyiben a főkötelezett nem teljesít határidőben - feltétel nélküli egyetemleges fizetési garanciát (készfizető kezesség) vállaltak a főkötelezett felperessel szemben a jelen szerződés alapján fennálló valamennyi fizetési kötelezettségére. Rögzítették, hogy a kezesek a főkötelezett részvényesei, ezért a részesedések arányától függetlenül kifejezetten kizárták a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:430. §-a alkalmazását. (MFA 13.3.) A szerződés öt év határozott időtartamra - a rendes felmondás lehetőségének kizárásával - kétszeri, öt-öt éves meghosszabbítás lehetőségével jött létre. (MFA 15.1.) A főkötelezettet a szerződés megszűnésének esetére nevesített 8 kötelezettség 60 napon belüli teljesítésének elmaradása esetére 30.000,- euró, majd további 30 naponként 30.000,- euró kötbérfizetési kötelezettség terhelte. (MFA 16.1.) Az MFA 1. számú melléklete volt a Kézikönyv, 2. sz. melléklete a védjegyre vonatkozó tájékoztatás, 3.sz. melléklete a formatervezési mintára vonatkozó tájékoztatás. Melléklet volt az „ellátási kötelezettséghez” kapcsolódó szállítási szerződés tervezete is. Az MFA-ban a magyar jog alkalmazását kötötték ki. Az MFA bármely módosítását, kiegészítését a jogviszonnyal kapcsolatos nyilatkozatokat,

jelentéseket, értesítéseket írásbeli alakszerűséghez és az angol nyelv alkalmazásához kötötték. MFA 17.2.)

[7] A felperes, mint szállító és a főkötelezett, mint megrendelő között 2018. július 16. napján szállítási keretszerződés (Supply Framework Agreement: SFA) jött létre, mely szerződő félként a főkötelezett alapítóit ugyan nem tüntette fel, de azok a keretszerződés valamennyi oldalát ellátták szignójukkal. Az SFA keretszerződés utalt arra, hogy az MFA-ban meghatározott áruk (tészták, kulcsfontosságú ízesítőanyagok, márkázott termékek) beszerzésére a főkötelezett a felperestől vagy a felperes által írásban kijelölt vagy jóváhagyott más beszállítótól (együtt: rendszerbeszállító) köteles. A szállítás részletei külön szállítási szerződésekben kerülnek meghatározásra, de ahogyan a felek az MFA-ban megállapodtak, minden egyes aláírt szerződés az MFA mellékletét képezi. A megrendelt termék gyártására vagy beszerzésére a felperes a teljes ár 50%-a (előleg) átutalása után volt köteles. A termék a főkötelezett részére Magyarországon került átadásra a főkötelezett által küldött szállítójárműre rakodással. A vételár előleggel nem fedezett 50%-a a szállítás előtt, a végszámla kézhezvételétől számított 8 napon belül volt esedékes. (SFA 4.3.) A szerződésre a magyar jogot (SFA 8.2.), késedelem esetére a Ptk. 6:155. §-a szerinti, de legalább évi 10%-os késedelmi kamatot kötötték ki. Az SFA hatályát az MFA lejáratához vagy más módon történő hatályvesztéséhez kötötték. (SFA 5.3.)

[8] A franchise rendszer kiépítésében az alperesek tevékenyen részt vettek, 2018. április 13. – április 16. között a felperesnél üzemlátogatáson vettek részt. Országban az első üzlet 2019. nyarán nyílt meg és 2020. július 13. napjáig a főkötelezett további négy üzletet nyitott. A magas szállítási költségek miatt a főkötelezett 2019. nyarán azt kérte a felperestől, hogy - az SFA rendelkezéseitől eltérően - ellenérték vagy a teljes ellenérték kifizetése nélkül megkaphassa a megrendelt árut, amihez a felperes hozzájárult. Ezt követően a főkötelezett egyre nagyobb összegű vételár tartozást halmozott fel, valamint nem fizette meg az MFA szerinti „belépési díj” második és harmadik részletét sem.

[9] A felperes 2020. szeptember 1. napján kelt fizetési felszólításában 91.167,- euró tartozás és késedelmi kamata megfizetésére szólította fel a főkötelezettet. A főkötelezett válaszában arra hivatkozott, hogy a franchise konstrukció hosszú távon nem tartható fenn, a szerződéskötéskor alapul vett körülmények is jelentős mértékben megváltoztak. A koronavírus járvány miatti értékesítési nehézségek merültek fel, a logisztikai költségek kétháromszorosára nőttek, a gyártási és értékesítési láncolat olyan kockázatoknak is kitett, melyekkel előre nem számolhattak. Felvetették az alapanyagok gyártásának Országba történő kiszervezését. A 2020. szeptember 9-i online megbeszélésen a felperes az erre vonatkozó tárgyalás feltételévé tette, hogy a tartozás rendezésére a főkötelezett tegyen javaslatot.

[10] A főkötelezett 2020. szeptember 30-i levelében vitatta a tartozás összegét. Arra hivatkozott, hogy a gyártás kiszervezésének a felperes által vázolt módja felveti azt, hogy a felperes öt alapvető dologról nem tájékoztatta, de megkérdőjelezi azt is, hogy know-how az átadott franchise-koncepció. Álláspontja szerint a felperes megszegte a szerződést azzal, hogy megtagadta a 2020. augusztus 17-én megrendelt áru kiadását, továbbá a gyümölcsalapú készítmények importálásához szükséges gyártói információt sem adta meg, emiatt a helyi vámhatóság több szállítmányt visszatartott. Amíg e szerződösszegés tart, a saját szolgáltatásának visszatartására jogosult. Mivel a körülmények változása miatt a szerződés

teljesítése jogilag és gazdaságilag is lehetetlenné vált, ezért javaslatot tett a szerződés közös megegyezéssel történő megszüntetésére. Felajánlotta, hogy a fizetési felszólítás szerinti a 91.167,- euró tartozásból vagy egy összegben megfizet 35.749,33 eurót, vagy részletekben 27 hónapon belül 65.749,33 eurót. A felperes 2020. november 5-én kelt válaszlevelében vitatta szerződésszegését, a szerződés teljesítésének jogi vagy gazdasági okból történő lehetetlenülését, de nem zárkózott el annak megszüntetésétől. A főkötelezett javaslatát viszont nem fogadta el, saját ajánlatot tett.

[11] A főkötelezett 2020. november 23-án – a felperes többszöri szerződésszegésére hivatkozással - a szerződést rendkívüli felmondással felmondta. Arra hivatkozott, hogy a szerződéskötéskor a felperes őt megtévesztette több termék alapanyagösszetétele, származási helye, előállítási módja, beszerezhetősége, gyártási kapacitása, valamint az üzleti modell jellegével összefüggésben. Megkérdőjelezhető a franchise mögötti know-how léte, tartalmi értéke. A felperes 2020. december 16-én kelt válaszlevelében ugyan továbbra is vitatta saját szerződésszegését és a főkötelezett felmondásának jogszerűségét, de a főkötelezetti felmondás közlésének napjával (2020. november 25.) a szerződést megszűntnek tekintette és az MFA XVI. pontja szerinti kötelezettségek 60 napon belül történő teljesítésére szólította fel a főkötelezettet. A felperes 2021. február 12-én kelt levelében a készfizető kezeseket 124.346,8 euró megfizetésére szólította fel.

II.

[12] A felperes keresetében egyetemlegesen kérte kötelezni az alpereseket 20.000,- euró franchise belépési díj (I.) és annak 10.000,- euró után 2019. július 14. napjától, további 10.000,- euró után 2021. november 30. napjától számított évi 8%-os kamata; valamint 29.228,- euró franchise használati díj (II.) és annak 2020. december 31. napjától számított évi 8%-os kamata megfizetésére az MFA 9.1. és 9.3. pontja és a Ptk. 6:376. § (1) bekezdése; illetve 330.000,- euró kötbér (III.) és annak az egyes kötbérrészletek esedékességétől számított évi 8%-os késedelmi kamata megfizetésére az MFA 16.2. pontja és a Ptk. 6:186. § (1) bekezdése alapján. Egyetemlegesen kérte továbbá kötelezni az alpereseket (az SFA 1.2. pontja, valamint a Ptk. 6:215. § (1) bekezdése alapján) 75.118,8 euró vételár (IV.), s annak a számlák szerinti esedékességtől számított évi 10%-os késedelmi kamata, valamint a Ptk.6:155.§ (1) bekezdése alapján a késedelmesen megfizetett számlák után 434,51 euró lejárt késedelmi kamat (V.) megfizetésére.

[13] Kifejtett álláspontja szerint az alperesek, mint a főkötelezett tagjai - e minőségükben - a Ptk. 6:430. §-a szerinti fogyasztói kezesség szabályainak kifejezett kizárása mellett vállaltak egyetemleges készfizetői kezességet a főkötelezett - MFA és SFA szerződések alapján fennálló – valamennyi fizetési kötelezettségéért. A főkötelezett tartozása a kereset szerinti négy összetevőből áll. A főkötelezett csak a belépési díj (I.) első, 10.000,- euró összegű részletét fizette meg. Miután beszámolási kötelezettségének nem tett eleget, így a tényleges forgalom ismerete hiányában az MFA 9.3. pontja szerinti minimum (üzletenként havi 800,- euró) royalty (II.) megfizetésére köteles. A szerződés 2020. november 25-én szűnt meg, az MFA 16.1. pontja szerinti kötelezettségek teljesítésének véghatárideje utáni 60. nap (2021. január 24.) elmulasztása miatt a főkötelezett 30.000,- euró, majd minden további 30 nap elteltével újabb 30.000,- euró kötbér (III.) megfizetésére vált kötelessé. E kötelezettség 2021. november 21. napjára 330.000,- euróra nőtt. Az áru ellenérték utólagos megfizetését lehetővé tevő kedvezményrel visszaélve a főkötelezett 75.118,8 euró vételártartozást (IV.)

halmozott fel. A főkötelezett követelésének beszámítását lehetővé tevő feltétel (MFA 9.6. pontja) nem áll fenn.

[14] Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérték. Elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy az MFA szerződés - a főkötelezett lényeges kérdésben való tévedése miatt - a Ptk. 6:90. § (1) bekezdése alapján érvénytelen, így a Ptk. 6:108. § (1) bekezdése alapján érvénytelen szerződés teljesítése nem követelhető. A szerződés érvénytelensége miatt a járulékos kezességvállalás sem érvényes. A Ptk. 6:376. § (1) bekezdése szerinti kizárólagos jogok biztosították volna a főkötelezett számára, hogy a bejáratott, kiépített arculattal és üzleti modellel bíró üzlet ne legyen lemásolható harmadik személyek részéről. A főkötelezett abban tévedett, hogy milyen és milyen értéket képviselő felhasználási, hasznosítási vagy használati jogot szerez a szerződés alapján. Csak az MFA szerződés megkötése és a Kézikönyv kézhezvétele után szembesült azzal, hogy a franchise-konceptió és az abban taglalt jogok nem állnak oltalom alatt, azok a funkcióik betöltésére alkalmatlanok, tényleges vagyoni értéket nem képviselnek. A franchise – a megnövekedett logisztikai költségek mellett - funkciója betöltésére alkalmatlan volt, a gyártás kiszervezésétől a felperes elzárkózott.

[15] Az MFA szerződés kezességre vonatkozó kikötése a Ptk. 6:430. § (1) és (3) bekezdése alapján azért érvénytelen, mert miután fogyasztók [Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 3. pont], nem kaptak tájékoztatást, illetve nem is vállalhattak volna a legmagasabb összeg meghatározása nélkül a főkötelezett meghatározott szerződéses jogviszonyból eredő valamennyi tartozásáért kezességet. Az MFA szerződés - Ptk. 6:430. §-a alkalmazását kizáró - 13.3. pontja a Ptk. 6:95. § és 6:100. §-a alapján érvénytelen. Amiatt minősülnek fogyasztónak, mert az MFA szerződés megkötésekor saját szakmájuk, önálló foglalkozásuk és üzleti tevékenységük körén kívül jártak el. A kezességvállaláskor még nem is volt semmilyen, a főkötelezetre érdemi befolyást biztosító kapcsolatuk. Nem voltak a főkötelezett vezető tisztségviselői, többségi befolyással rendelkező tagjai (az I. r. alperes részesedése ekkor 16%, a II. r. alperes részesedése 28% volt), sőt még tagjai sem, mert a tagsági részesedésüket csak 2018. augusztus 21-én szerezték meg. A kötbérkövetelés pedig – annak versenykorlátozó jellege miatt – a fentiektől függetlenül is érvénytelen. Ha nem az, kérték a túlzott mértékű kötbér mérséklését.

[16] A kezesi kötelezettségvállalásuk nem terjedt ki az SFA szerződésből eredő vételárra és annak késedelmi kamatára. Az MFA szerződés 13.3. pontja szerint csak a „jelen Szerződés alapján fennálló valamennyi fizetési kötelezettségre” vonatkozóan vállaltak kezességet. A „jelen Szerződés” meghatározás alatt csak az MFA értendő. Az MFA és az SFA nem tekinthető egy szerződésnek vagy egységes szerződésnek. A két szerződés független jellegét igazolja, hogy külön okiratban, külön időpontban és más-más szerződő felek által kerültek aláírásra. Sem az MFA mellékleteként, sem közvetlenül nem írták alá semmilyen minőségben az SFA szerződést. Az MFA szerződés 6. sz. melléklete szállítási szerződéstervezetként ugyan hivatkozott egy esetleges megállapodásra, azonban az MFA szerződés aláírásakor még tervezet sem került mellékletként csatolásra, így a főkötelezett által később aláírt SFA szerződés a kezességvállaláskor számukra még nem volt megismerhető. 5.486,65 euró erejéig túlszámlázásra hivatkozással vitatták a vételárhátralék összegét. Marasztalásuk esetére 11.844,31 euró túlárazásból eredő kártérítési igény vonatkozásában beszámítással éltek.

[17] A felperes válasziratában vitatta, hogy az MFA szerződés egészben vagy részben érvénytelen lenne. Arra hivatkozott, hogy a szerződés megkötését többszöri egyeztetés előzte meg, a főkötelezett betekintést nyert a Kézikönyvbe is (MFA 5.5.), illetve az I. r. alperes és személyl 2018. április 13. és 16. között a településli üzembn látogatáson is részt vett. Magából az MFA szerződésből is kiderül, hogy főkötelezett milyen jogokat szerez meg, s melyeket nem, és azokból mi áll oltalom alatt, így az ebben való tévedés kizárt. Az alperesek elsődlegesen Ország1 területét érintően és olyan jogok (védjegyek, formatervezési minták) meglétét hiányolják, melyekről az nem szól. A Kézikönyvnek a tévedés körében nincs jelentősége. A franchise-koncepció és know-how részelemei vagyoni értékkel bírnak. A tévedés szempontjából az értéknek nincs jelentősége. A know-how mibenléte a Kézikönyvből derül ki. A Kézikönyvvel kapcsolatos bizonyítási szükséghelyzetre vonatkozó alperesi hivatkozás téves. Nem annak van jelentősége, hogy a Kézikönyvben foglaltak megfelelnek-e a know-how törvényi feltételeinek, hanem annak, hogy főkötelezett a know-how léte vonatkozásában lehetett-e tévedésben. Cáfolja a franchise-koncepció alkalmatlanságát, hogy a főkötelezett évekig nyereségesen működtette üzleteit. Vitatta, hogy ugrásszerűen megnövekedett a logisztikai-szállítási költség, ez nem bizonyított, másrészt az az üzleti kockázat körébe tartozik. A gyártás kiszervezését nem indokolta a főkötelezett rendelési mennyisége, a magyarországi gyártás az MFA lényeges kikötése volt, ezt a főkötelezett is elfogadta.

III.

[18] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel részben támadott ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 15 napon belül 124.781,31 eurót (20.000,- eurót franchise belépési díj, 29.228,- eurót rolyalty, 75.118,8 eurót vételár, 434,51 eurót lejárt késedelmi kamat címén) és annak (a késedelmi kamat kivételével) késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan (a kötbérigény tekintetében) a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 1.980.156,- Ft elsőfokú perköltséget.

[19] Határozata indokolásában abból indult ki, hogy valódi franchise jogviszony jött létre a felek között, így a kötbérszankció érvénytelensége – annak versenyt korlátozó jellegére alapítottn – nem állapítható meg. Ugyanakkor nem bizonyított a főkötelezett szerződésszegése, ezért a kötbérigény (III.) alaptalan. Az alperesek az MFA teljes, illetve részleges érvénytelenségére vonatkozó érvénytelenségi kifogását, illetve a beszámítási kifogást egyaránt alaptalannak találta, ezért a keresethalmazat nem vitatott összegű elemeiben (I., II.) valamint az alaptalanul vitatott összegű vételártartozásban (III.) és ezek késedelmi kamatában a kereset szerint marasztalta az alpereseket. A lejárt vételártartozás vonatkozásában megalapozottnak találta a főkötelezetti teljesítés felperes általi elszámolását, ezáltal lejárt késedelmi kamatigényét (V.).

[20] A tévedésre alapított érvénytelenségi kifogással összefüggésben elsődlegesen azt vizsgálta, hogy fennállt-e a termék forgalmazása során felhasználható, sajátos (reá jellemző) külső megjelenési forma (logó, védjegy, márkanév, szlogen), s a Kézikönyv tartalmazott-e vagyoni értékkel bíró és know-how-nak minősülő ismeretet, tudást, módszert. Ezeket tekintette a franchise szerződés olyan ismervének, melyek tárgyában történő tévedés esetén – ha azt a másik szerződő fél okozta vagy felismerhette – a szerződés eredményesen megtámadható. Abból indult ki, hogy a szerződéskötéskor még hatályos Ptk. 2:47. § (2)

bekezdése szerinti know-how (védett ismeret) fennálltát az szakértő többször kiegészített aggálytalan szakértői véleménye igazolta.

[21] A szakvélemény szerint a fánkok jellemzőik alapján (négyyszögletes alak, töltöttség, máz, díszítés, krémek, öntetek) önmagukban nem rendelkeznek megkülönböztető képességgel és maga a négyyszögletes fánk forma sem volt formatervezési mintaoltalommal védhető. Az „ellátási kötelezettség” körében biztosított fánktészta, a fánktöltelékek krémpora, a sós sütemények és hidegkonyhai receptek esetében a tészta összetétele, receptje (előállítási eljárása) a felperes által üzleti titokként kezelt információ maradt. A részlegesen csatolt Kézikönyvből és mellékleteiből nem állapítható meg, hogy ezek fejlesztő tevékenység vagy rutintevékenységek eredményei. A csatolt Kézikönyvből mellőzésre kerültek a töltelék összetevők pontos mennyiségei is, így az ízesített fánk receptek vonatkozásában sem állapíthatóak meg a fentiek. A mázak és glazúrok rutintevékenységek eredményei. A díszítőelemek többsége kereskedelmi forgalomban beszerezhető. A kávéreceptek, a szirupok és a többi ital közismert összetételében és készítésében, kereskedelmi forgalomban beszerezhető. A szendvicsekhez használt krémek, töltelékek is jól ismertek. A Kézikönyv egyes részei a munkakörnyezetre, az eszközök tisztításának szabályaira; az alkalmazottak személyi higiéniájára, a kiszolgáló személyzet viselkedésére és étel-miszer-biztonságra vonatkozó és bárki számára hozzáférhető (közismert) megállapításokat tartalmaztak. A szerződés részét képező üzlet kialakítása az építész számára rutintevékenységek.

[22] A szakértői vélemény szerint - a fentiek ellenére – a know-how megállapítását mégis megalapozza az, hogy a Kézikönyv egésze a szakember köteles tudását meghaladó újdonságot hordozott, a részben a termékekhez, részben az üzlet kialakításához, részben a vállalkozás működtetéséhez kapcsolódó számos körülmény együttese révén. A Kézikönyvben lévő ismeretek megfelelően dokumentáltak is voltak. A pontos mennyiségeket nem tartalmazó recept is minősülhet védett ismeretnek. A Kézikönyv olyan gyártási, szállítási, alkotási, kereskedelmi, szervezési ismereteket tartalmazott, melyek elemeikben ugyan nem jelentettek újdonságot, összességében mégis olyan sajátos ismeretanyagot testesítettek meg, mely a felperesre, s a reá kidolgozott rendszerre volt jellemző, s így a főkötelezett számára is vagyoni értékkel bírt. Értékelte a szakértő, hogy nem csak egy szűk kör számára hozzáférhető ismeret lehet know-how, hanem olyan is, mely bárki számára hozzáférhető, de speciális szempont szerinti rendszerezése, összeállítása olyan jelentős munkaráfordítást igényel, hogy összességében mégsem tekinthető az adott gazdasági tevékenységet végzők számára közismertnek. A konkrét esetben a Kézikönyv és mellékletei összeállításához több területre kiterjedő (cukrász, barista, vendéglátóipari, építésmérnöki, belső építészeti, designeri, grafikus, munkavédelmi) szakértelem kellett. A felperes természetes összetevők felhasználásával készült, minőségi termék előállítása mellett kötelezte el magát, az ehhez szükséges alapanyagok és berendezések beszerzési forrásait jelentős munkaráfordítással kellett felkutatnia, kipróbálnia. Az egyes termékek és azok ízvilága, állaga létrehozásához is számos kísérlet volt szükséges. A Kézikönyv receptjei a termékekhez kapcsolódóan a felperes honlapján közölt információkhoz képest több kitanítást adtak és a felperes gyakorlati képzést is biztosított, a kockafánk töltése és a gyakorlatban jól használható praktikák így kerültek átadásra, ezek szintén hordoznak know-how ismeretet. A díszítés egyediségének hiánya mellett is egyedivé teszi a terméket az esztétikus díszítés, a töltelék és a máz együttese által hordozott ízvilág. A szendvicsekhez használt krémek, töltelékek is a salátákkal együtt hordozhatnak sajátos ízvilágot.

[23] Alaptalannak találta az elsőfokú bíróság azt az alperesi érvelést, hogy a „kockafánk” (mint mintavédelmi oltalom alá tartozó forma) miatt szerződtek a felperessel. Nem a fánk formája tette szellemi terméké a felperes szolgáltatását, hanem a Kézikönyvben lévő ismeretek összessége. A tévedés hiánya mellett szól az, hogy a főkötelezett tagjai felmérték a Országli piacot, ismerték a termékfajtaikat és üzleti lehetőséget láttak a franchise rendszer ott történő felhasználásában, négy üzletet is működtettek. Az I. r. alperes nyilatkozata szerint nem voltak értékesítési gondjaik, üzleti érdekeiket más versenytárs nem sértette. A probléma csak később és abban jelentkezett, hogy a kezdeti jelentős kiadásai nem voltak az üzletekből kitermelhetőek.

[24] Kifejtette, hogy az MFA szerződés készfizető kezességi kikötést tartalmazó 13.3. pontjának érvénytelensége sem állapítható meg, mert az alperesek nem fogyasztók, így a kezesi kötelezettségvállalás legmagasabb összegét nem kellett feltüntetni. Az alperesek amiatt nem minősülnek a főkötelezettől független fogyasztónak, mert annak nyereséges működésében pénzügyileg-gazdaságilag érdekeltek voltak, abban személyes tevékenységet is végeztek és a felperes által bizonyított operatív munkát nem fogyasztóként teljesítették. A főkötelezett tevékenységét saját üzleti tevékenységüknek tekintették. A 2018. áprilisa és 2020. márciusa közötti elektronikus levelezés anyagából (30. szám) és az alperesek személyes előadásából egyaránt az volt megállapítható, hogy az alapítók tevékenyen részt vettek a szerződést megelőző tárgyalásokon (azt elsősorban az I. r. alperes irányította), üzemplátogatáson vettek részt, majd közreműködtek az üzletek kialakításában, megnyitásában és működtetésében is. Az „üzleti tevékenység” fogalmának tartalmát a Ptk. alapján vizsgálta és nem az alperesi érvelésnek megfelelően a különböző pénzügyi és vállalkozási tárgyú szakági törvények definíciói szerint, melyekkel az alperesek a „vállalkozási tevékenység” és nem az annál tágabb üzleti tevékenység ismérveit határozták meg. Kiemelte, hogy önmagában az, hogy a Ptk. 6:430. § (5) bekezdése csak a jogi személy vezető tisztségviselőjét és többségi befolyással rendelkező tagját nevesíti és veszi ki a fogyasztót megillető védelem alól, még nem jelenti azt, hogy az egyébként fogyasztónak sem minősülő egyéb tagok kezesi kötelezettségvállalására a fogyasztói kezesség alkalmazható lenne. E rendelkezés a vezető tisztségviselő és a többségi befolyással rendelkező tag vonatkozásában éppen azt értékeli, hogy ők az adósról és az adós kötelezettségeiről olyan információkkal rendelkeznek, ami indokolatlanná teszi a többlet védelem biztosítását. Ugyanez az alperesek vonatkozásában is igaz, hiszen teljes rálátásuk volt a szerződés tartalmára, előzetesen tájékozódtak, a feltételeket egyeztettek, felmérték a vállalkozás kockázatát, majd ennek ismeretében vállaltak kezességet.

[25] A felek levelezése, az alperesek személyes előadása, illetve az MFA és SFA szerződések kapcsolódási pontjai alapján alaptalannak találta a kezesség terjedelmére vonatkozó alperesi védekezést is. Az MFA szerződés 2.1.h. pontja a Főkötelezettet megillető jogok között említi a termékek beszállítóktól való beszerzéséhez való jogot, melyre a 7.2. pont értelmében külön kötendő szállítási szerződésekben részletezettek szerint kerül sor, s ezek tervezete az MFA szerződés 6. számú melléklete. Az MFA szerződés 15.5.h. pontja értelmében a külön szállítási szerződés alapján fennálló fizetési kötelezettség elmulasztása egyben az MFA szerződés - azonnali felmondásra alapot adó - súlyos megszegése. Ez mind azt igazolta, hogy a felperes és a főkötelezett tagjai szerződéses egységként tekintettek az MFA és az SFA szerződésre. Az SFA szerződésben csak a Ptk. 6:378. §-a alapján terhelő „ellátási kötelezettség” részletei kerültek külön megfogalmazásra. Mivel minden aláírt szállítási szerződés az MFA szerződés melléklete volt, az MFA szerződés 13.3. pontja szerinti kötelezettségvállalás az ezekből eredő igényekre is kiterjedt. Életszerűtlennek találta azt, hogy az alperesek nem ismerték fel, hogy a szállítási szerződésekből eredő kötelezettségeikért is

kezesi felelősséget vállaltak. A két keretszerződést párhuzamosan beszélték át a felek. Az alperesek a szerződések aláírása előtt ügyvéddel is konzultáltak, kezesi felelősségvállalásukat még a felperes fizetési felszólításaira adott válaszukban sem vitatták. A felek levelezéséből – melynek mindegyik tag részese volt – az állapítható meg, hogy az I. r. alperes 2018. április 27-én éppen a szállítási szerződéshez kapcsolódó vételár előre fizetésére vonatkozó kötelezettségre hivatkozással vetette fel azt, hogy szükségtelennek tartja a kezességvállalást. A felperes 2018. április 30.-án kelt válaszelevelében viszont éppen azt hangsúlyozta, hogy a kezesség nem csak a vételárat, hanem az MFA szerződés szerinti egyéb díjakat is biztosítja. Az ezt követő egyeztetés eredménye lett az, hogy az I. r. alperes 2018. május 11-i levelében rögzítette, hogy külön szállítási szerződés jöjjön létre, annak tervezetére 2018. június 29-én észrevételeket is tett. Az MFA szerződés után három nappal pedig az SFA valamennyi oldalát szignójukkal látták el a főkötelezett alapítói.

IV.

[26] Az alperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet részben történő megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérték.

[27] A tévedés miatti teljes érvénytelenség körében rámutattak, hogy bár az elsőfokú bíróság helyesen összegezte a franchise szerződés lényeges ismérveit, azokat tévesen vetítette a perbeli szerződésre, így abból téves jogkövetkeztetést vont le. Minden franchise központi (fogalmi) eleme a védjegyoltalommal védett márkanév és az iparjogvédelmi jogokkal védett egyedi termék. Ezek nélkül franchise-ról nem beszélhetünk. A perbeli esetben hiányzott a „kockafánk-forma” újdonsága, egyedisége, védettsége, a márkanév és a szlogen védettsége, illetve a Kézikönyvben átadott információk újdonsága és egyedisége. Döntően a franchise-hoz kapcsolódó arculati elemek sem voltak egyediek és iparjogvédelmi oltalommal védettek. Emiatt mindezek a főkötelezett által franchise szerződés hiányában is szabadon felhasználhatók lettek volna. Az egyetlen védett elem, az üzletek arculata is csak az MFA megkötését évekkel követően (új védjegy bejelentés folytán) került oltalom alá. Az MFA szövege és az általános kereskedelmi gyakorlat alapján alappal feltételezte a főkötelezett, hogy a fenti elemek védettek és olyan ismereteket kap a felperestől, melyekkel a versenytársak nem rendelkeznek. Megalapozott feltevéseivel szemben legjobb esetben is csak töredékét kapta annak, amire megalapozottan számíthatott. A fentieket éppen a felperes állította marketingje központjába, tévedését ő okozta, de legalábbis felismerhette. E körülmények a franchise-ba adó főszolgáltatását érintették, így lényegesek, azokat az elsőfokú bíróság is annak tekintette. (ítélet [52] bekezdés). A való tények ismeretében a főkötelezett nem, vagy csak jóval alacsonyabb fizetési kötelezettség vállalása mellett kötötte volna meg a szerződést. A fentieket éppen a felperes állította marketingje központjába, tévedését ő okozta, de legalábbis felismerhette.

[28] Az elsőfokú a bíróság jogsértően korlátozta vizsgálatát kizárólag a védett ismeretre. Nem hagyhatta volna figyelmen kívül azt, hogy a franchise-hoz kapcsolódó arculati elemek nem egyediek és nincsenek oltalommal védve, ezt a szakértő is megállapította. A Kézikönyv pedig – a szakértő megállapításaival szemben - nem értékelhető know-how-ként. Maga a fánktészta, illetve a krémalap receptje és elkészítése nem volt a Kézikönyv része. A mogyoróvajban sütés közismert, a fánkok négyszögletes formája, töltött, mázas, díszített jellege nem újdonság, az egyes fánkok megnevezése pedig nem oltalmazható. A pontos összetevők és mennyiségek hiányában a Kézikönyv receptjeiről sem dönthető el, hogy

alkotótevékenység vagy rutintevékenység eredményei. A szakértő kizárólag azért tekintette a Kézikönyvet know-how-nak, mert az abban szereplő, de a szakember számára nyilvánvaló vagy közismert információk összegyűjtése és rendszerezése jelentős munkaráfordítást igényelt. Ebből az is következik, hogy a Kézikönyv csak közismert információk olyan összeférclése, ami egy laikus számára hasznos lehet, s a főkötelezett számára is „szubjektív” értékes lehetett, de nem a felperes egyedi, csak rá jellemző kulisszatitkait tartalmazta. A Kézikönyv egy fánküzetek számára készült olyan tankönyv, ami nem tartalmaz újdonságot, speciális és egyedi, csak az adott franchise-rendszerre jellemző ismereteket, így nem értékelhető know-how-ként, s nem lett volna elutasítható az érvénytelenségi kifogása.

[29] Az MFA 13.3 pontja érvénytelensége kérdésében is tévedett az elsőfokú bíróság. A Ptk. 6:430. § (5) bekezdése szerinti kizáró ok nem áll fenn, így a Ptk. 6:430. §-a szerinti fogyasztói kezességből eredő védelem megilleti a kisebbségi tulajdonos alpereseket is. A Ptk. 8:1.§ (1) bekezdés 3. pontjában foglaltakhoz képest a Ptk. 6:430. § (5) bekezdése a speciális szabály. Ha bármely mértékű tagi jogviszony kizárná a fogyasztói minőséget, úgy a Ptk. 6:430. § (5) bekezdése szerinti szabály is felesleges volna. Ebből az Alaptörvény 28. cikkében foglaltaknak azon (a contrario) értelmezés felel meg, hogy a kisebbségi tagokat megilleti a fogyasztói kezesség védelme. A fogyasztók halmaza a vállalkozások komplementer halmaza, nincs közöttük átfedés. A Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 3. pontja szerinti „üzleti tevékenység” fogalmának tisztázásakor nem hagyhatta volna figyelmen kívül az elsőfokú bíróság az egyes szakági jogszabályi rendelkezések „vállalkozás”, illetve „üzleti tevékenység” azonos fogalom meghatározásait. Nem tulajdoníthatott volna döntő jelentőséget az alperesek (mint a főkötelezett kisebbségi tulajdonosai) pénzügyi-gazdasági érdekeltiségének, mert ez jellemző a munkavállaló munkáltató viszonyára is. A tag személyes közreműködése a társaság saját működése vonatkozásában értelmezhető, az nem minősíthető egyúttal a tag saját üzleti tevékenységének, hiányzik az önállósága. A csekély mértékben végzett személyes tevékenység pedig nem kizárja, hanem erősíti a fogyasztói minőséget. Az alperesek tagsági jogviszonya - jogi értelemben – csak 2018. augusztus 21. napján - a részvények megkeletkeztetésekor – azaz az MFA és SFA szerződések megkötését követően jött létre, így a fogyasztói minőség vizsgálata során figyelmen kívül marad.

[30] Az, hogy rálátásuk volt a szerződés tartalmára és körültekintően jártak el (előzetesen tájékoztak, egyeztettek, a szükséges információk birtokába kerültek) nem teszi indokolatlanná a fogyasztói védelmet. Az elsőfokú bíróság álláspontja a jogértelmezés szempontjából őt is kötő EUB C-110/14. számú (Kostea v. Volksbank) ítélet [21] pontjába ütközik. Maga az egyensúlytalan helyzet teremti meg a fogyasztó védelmének szükségességét. A fogyasztó fogalma objektív. Nem a konkrét, hanem az „általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó” a mérce. A franchise kézikönyv szubjektív hasznosságát a felperes éppen azzal indokolta, hogy annak segítségével olyanok is belevághatnak egy ilyen vállalkozásba, akiknek a tudása nem hogy a cukrászatra, de még vendéglátásra sem terjed ki, ezzel elismerte, hogy az alpereseknek halvány fogalma sem volt arról, hogy egy ilyen üzlet miből és hogyan épül fel. (2023. március 17-én kelt felperesi előkészítő irat [36] bekezdés)

[31] Minden alapot nélkülöző az elsőfokú ítélet azon következtetése, hogy az MFA és az SFA egy és ugyanazon szerződés. A felperes is csak a két jogviszony összefüggését állította. Súlytalan az elsőfokú ítélet azon érvelése, hogy az MFA és az SFA tervezete párhuzamosan került megtárgyalásra. Az SFA tárgyalása még folyamatban volt a

kezességvállaláskor és később sem vált egygyé az MFA-val. Az SFA esetében a főkötelezett szerződési partnere nem is feltétlenül a felperes. A kezességvállaláskor a szállítási jogviszony még nem is létezett, feltételei - a főkötelezettel szerződő fél személyére is kiterjedően - ismeretlenek, bizonytalanok voltak. A kezességvállaló nyilatkozat Ptk. 6:8. § (1) bekezdése szerinti helyes értelme a „jelen szerződés alapján fennálló valamennyi fizetési kötelezettségre vonatkozóan” fordulatból következően az, hogy az kifejezetten csak az MFA jogviszonyból eredő kötelezettségekre vonatkozik. Az MFA 13.3. pontja nagy kezdőbetűvel írja a „Szerződés” szót, ezzel is azt fejezi ki, hogy nem általában valamely szerződésről, hanem az MFA szerződésről szól. Az MFA az SFA-ra, mint „külön” és a jövőben „köteendő” szerződésként utal. A Ptk. 6:416. § (3) bekezdése értelmében a kezességvállaló nyilatkozatot írásba kell foglalni. Az SFA csak három nappal az MFA után (2018. július 16. napján) került aláírásra, s annak az alperesek nem is voltak szerződő felei. A kezesség elvállalásakor az MFA-nak még nem volt szállítási szerződés melléklete. A szállítási szerződések az MFA 7.2. pontja szerint csak megkötésüket követően válhatnak az MFA mellékletévé. A kezesség járulékoságából következően már létezni kellett volna annak a jogviszonynak, amelyből a kezességgel biztosított jövőbeli kötelezettség keletkezik, ami a perbeli esetben nem teljesült. Nincs jelentősége annak sem, hogy az SFA-t az alperesek szignóval látták el. Maga az SFA szerződő félként nem tüntette fel őket és kezességvállalásra irányuló nyilatkozatot sem tartalmazott, de még csak homályos utalást sem tett arra, hogy módosítaná az MFA 13.3. pontjában foglaltakat. Maga a szignó nem módosíthatta érvényesen az MFA 13.3 pontja szerinti kezességvállaló nyilatkozatot, mert a Ptk. 6:417. § (1) bekezdése szerinti tiltott, a kezes kötelezettségét terheesebbé tevő módosításnak minősülne az MFA-ban vállalt kezesség SFA-ból keletkező követelésekre történő kiterjesztése

[32] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Kifejtette, hogy az egyes franchise-rendszerek különböznek a felhasználásra átadott vagyoni értékű jogokban. A Ptk. 6:376. § (1) bekezdése a szerzői és iparjogvédelmi jogok, illetve a védett ismeret vonatkozásában nem konjunktív, egy know-how átadása is elégséges a franchise szerződés létrejöttéhez. Az általa átadott franchise-rendszer túlnyomórészt a know-how-n alapult, az annak hiányára irányuló szakértő általi alperesi bizonyítás sikertelen volt, s azt sem bizonyították, hogy az MFA 2.1. a)-h) pontjaiban felsorolt jogok nem álltak fenn, vagy védettségi fokuk eltér a szerződésben rögzítettektől. Az alperesek - tévesen - nem a szakvélemény végkövetkeztetését veszik alapul, hanem annak egyes kiragadott részleteiből indulnak ki. A szakértő nem a Kézikönyv szubjektív hasznosságát állapította meg, hanem azt, hogy az abban foglaltak összességében know-how-nak minősülnek.

[33] Az alperesek által hiányolt további jogok nem szükségszerű elemei egy franchise szerződésnek, nem állította azok létét, illetve azt, hogy a szerződés megkötésekor ilyennel - Ország1 területére rendelkezne. A franchise-koncepció kapcsán a főkötelezettel semmit nem kellett feltételeznie, mert a szerződéskötést megelőzően megfelelő tájékoztatást kapott. Tagjai háromnapos üzemplátogatáson is részt vettek, a szerződés szövege pedig egyértelmű és kellő részletezettséggel felsorolta a franchise-koncepció mögött álló jogokat. A főkötelezett esetleges tévedését nem okozta, nem is ismerhette fel. Az MFA 2.1. pontja egyértelműen fogalmaz, s abban nincs szó Ország1i védjegyről, a „szlogen1” szlogen külön védettségéről vagy Ország1i formatervezési mintaoltalomról. Ugyanezen pont alapján a főkötelezett tisztában kellett, hogy legyen azzal, hogy a felperesi ellátási láncába történő bekapcsolódásra, valamint a know-how és egyes szerzői jogi védelem alá tartozó oltalmi tárgyak felhasználására, hasznosítására, használatára szerez jogokat. Értékelendő az is, hogy az alperesek tévedésre először 2020. őszén, azután hivatkoztak, hogy a felek viszonya

megromlott. Életszerűtlen, hogy a köztes két évben az állított tévedésüket ne ismerték volna fel. A szerződés aláírása (a know-how átadása) és az első üzlet megnyitása (2019. március 29.) között több, mint nyolc hónap eltelt, s ezután a főkötelezett még négy újabb üzletet nyitott, ami a csalódottsága ellen szól. A tévedésre hivatkozás csak utólagos kreálmány, ha mégis fennáll, kizárólag saját körülmekintő eljárásuk elmulasztásának következménye.

[34] A felperesekre nem alkalmazandó Ptk. 6:430. § (1) vagy (3) bekezdése. A Ptk. 6:430. § (1) bekezdése egyébként sem érvénytelenséget, hanem elállást alapoz meg. Az alperesek nem a Ptk. 6:430. § (5) bekezdése miatt kizártak a fogyasztói kezesség védeleméből, hanem amiatt, mert természetes személy kezessként üzleti tevékenységük körén belül jártak el, így a Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 3. pontja értelmében nem is fogyasztók. Az MFA 13.3. pontja második mondata maga igazolja, hogy a felek sem tekintették fogyasztónak a kezeseiket. Helyesen tulajdonított jelentőséget az elsőfokú bíróság a tagi jogviszonyuknak, annak, hogy a szerződéskötés előtt és után az operatív egyeztetést és kapcsolattartást az alperesek (különösen az I. r. alperes) végezte, így valótlán az, hogy a főkötelezett működésére érdemi ráhatásuk nem volt. Ezt az általa csatolt levelezés és a fényképek (F/43-44.; F/66-67.) is igazolták. Az sem valós, hogy a II. r. alperes csak egy csendestárs volt.

[35] A vállalkozás fogalmának részét képező „üzleti tevékenység” nem azonos az ágazati jogszabályok szerinti „üzletszerű gazdasági tevékenység” vagy „gazdasági tevékenység” fogalmával. A Ptk. „fogyasztó” és „üzleti tevékenység” fogalma önálló, autonóm és esetenként vizsgálándó. Nem minden üzleti tevékenység minősül egyszersmind üzletszerű gazdasági tevékenységnek is. A Ptk. „vállalkozás” fogalmába pedig olyan személyek is beleértendők, akik az ágazati (pl. adó) jogszabályok alapján nem feltétlenül minősülnek annak. Ha az alperesek személyes közreműködése nem is minősült adójogi értelemben önálló üzleti tevékenységnek, az nem zárja ki, hogy - a körülmények egyedi mérlegelésével- e közreműködés a Ptk. szerint „üzleti tevékenységnek” minősüljön. Emiatt az elsőfokú bíróság helyesen mellőzte a megnevezésükben sem azonos és gazdasági tevékenységre utaló szakági meghatározások figyelembevételét. Ezen okból téves az alperesek azon végkövetkeztetése is, hogy a társas vállalkozás magánszemély tagjának személyes közreműködése ne lehetne üzleti tevékenység, illetve gazdasági tevékenység, legfeljebb az helytálló, hogy nem üzletszerű gazdasági tevékenység.

[36] Az elsőfokú bíróság nem csak annak tulajdonított jelentőséget, hogy az alperesek pénzügyileg (gazdaságilag) érdekeltek voltak a főkötelezett működésében és az alperesek személyes közreműködése sem volt csekélynek minősíthető. A felperes elsődlegesen az alperesekkel és nem a főkötelezett törvényes képviselőjével kommunikált. Döntő jelentősége pedig annak volt, hogy a főkötelezett működésébe az alperesek beláttak, azt maguk intézték, teljes mértékben saját vállalkozásuként kezelték. Olyan szintű információkkal rendelkeztek a főkötelezetttről, ami – hasonlóan a vezető tisztségviselőhöz és a többségi befolyással rendelkező taghoz - az esetükben is indokolatlanná teszi a fogyasztói védelem biztosítását. Eltérő értelmezés egyenlőségjelet teremtene egy valóban teljesen kívülálló természetes személy kezességvállalása, és egy zártkörű gazdasági társaság operatíván is közreműködő természetes személy tagjának kezességvállalása között. Az EUB C-110/14. számú ítélete a perbeli esettel nem analóg, mert az abban érintett ügyvéd a bankkal szemben szakmai tevékenységén kívül járt el, ez alapozta meg a fogyasztói minőségét.

[37] Helyesen határozta be az elsőfokú bíróság az alperesi kezességvállalás terjedelmét. Az MFA 13.3. pontja Ptk. 6:86. § (1) bekezdése szerinti helyes értelme az, hogy a komplex jogviszonyból eredő kötelezettségeket biztosította a kezesség. Ez következik a jogszabályokból, a joggyakorlatból, magából a szerződés szövegéből, a felek tárgyalásaiból és levelezéséből is. A franchise jogviszony fontos tartalmi eleme az SFA szerződéssel biztosított „ellátási kötelezettség”. A gyakorlatban ez bevett, enélkül a franchise nem értelmezhető. Az „ellátási kötelezettség” - a másik oldalról nézve az „ellátáshoz való jog” mindig magából a franchise szerződésből következik, és a perbeli esetben is az MFA az alapja. (MFA 2.1.h. pont, MFA 7.2.) Az csak jogtechnikai kérdés, hogy a felek a szállítási szerződést külön okiratba foglalják-e. A szerződések kereszthivatkozásaik szerint is osztották egymás sorsát. Az MFA megszűnése az SFA megszűnését is eredményezte, az SFA megszegése az MFA megszegésének is minősült és az SFA csak az MFA-val együttesen, az abban rögzített okból volt egyoldalúan megszüntethető. (MFA 15.5. h), SFA 5.3., SFA 5.4.) Mind az SFA tervezete, mind annak aláírt verziója elválaszthatatlan melléklete volt az MFA-nak. Az elsőfokú bíróság nem azonosnak tekintette a két megállapodást, csak arra utalt, hogy azok egy rendszer részét képezték, a felek azokra szerződéses egységként tekintettek és párhuzamosan egyeztettek feltételeiket. A kezeseknek tisztában kellett lennie azzal, hogy helytállási kötelezettségük kiterjed a szállítási szerződésből eredő fizetési kötelezettségre is. Ennek pedig szükségszerű velejárója az, hogy előre nem lehet tudni azt, hogy pontosan milyen összegre. Az alperesek kezesi minőségükben az MFA mellékletét képező SFA-t – a mellékletek esetében bevett szokás szerint – minden oldal vonatkozásában szignójukkal látták el, így nem hivatkozhatnak sem arra, hogy az SFA végleges tartalmát nem ismerték, sem arra, hogy helytállási kötelezettségük korlátozott. A felek tárgyalásai, levelezése is a fenti értelmezést erősíti. A felek megállapodása kizárólag az árullenérték kapcsán tartalmazott előre fizetést. Az I. r. alperes 2018. április 27-i levele az előre fizetésre hivatkozással minősítette szükségtelennek a készfizető kezességvállalást és kérte annak törlését a szerződés tervezetéből. (F/45.) A 2018. április 29-i válasz e-mail rögzíti, hogy a kezesség valamennyi fizetési kötelezettségre vonatkozik, ettől nem tudnak eltekinteni. (F/46.) A 2018. április 30-ai felperesi e-mail (F/47.) pedig arra utal, hogy nemcsak a vételár az egyetlen szerződéses kötelezettség, amit kezesség biztosít. Az alperesek már 2018. június 24-én még az MFA aláírásának időpontja előtt megismerték az SFA várható tartalmát (F/50-51.) 2018. július 5-én pedig lezárultak az SFA feltételeivel kapcsolatos tárgyalások, az alperesek azt aznap megfelelően igazolták vissza. (F/55-56.). A beszállító személye már nem volt bizonytalan, csak elméleti lehetőségként maradt fenn, hogy az nem a felperes. Az I. r. alperes javasolta a különböző időpontban történő aláírást. (F/52.) Az MFA 13.3. pontjában magyar fordításában szereplő „MFA alapján fennálló” szövegből a „fennálló” szóra kihegyezett alperesi érvelés a Pp. 373. § (2) bekezdésébe ütköző új tényállítás. A szerződés angol eredeti szövegében a „fennálló” szó nem is szerepel. A kezesekre többletkötelezettség az SFA aláírásával nem keletkezett. Az SFA szignóval történő ellátása csak akkor értelmezhető, ha azt nem valamiféle szerződésmódosításnak vagy kiegészítésnek, hanem az MFA mellékletének tekintjük.

V.

[38] Az alperesek fellebbezése alaptalan.

[39] Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a fellebbezési kérelem és az arra előterjesztett fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül, így a felülbírálat nem érintette az ítélet keresetet részben elutasító rendelkezését, az alperesi beszámítás alaptalannak minősítését, illetve marasztalás alapját is érintő összecszerűségi kérdéseket. (Pp. 370. § (1) bekezdés)

[40] A fenti terjedelmű felülbírálat alapján az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy franchise szerződés tévedés miatti érvénytelenségére irányuló alperesi kifogás alaptalan. Helyesen ítélte meg a törvényszék azt is, hogy az alperesek nem mint fogyasztók vállaltak kezességet a főkötelezetti részvénytársaság tagjaként, így a kötelezettségvállalás legmagasabb összegét nem tartalmazó kezesi kötelezettségvállalásuk érvényes, s azt is, hogy az kiterjedt a felperest terhelő ellátási kötelezettség alapján leszállított áruk ellenértékére is. Az ítéltábla az elsőfokú ítélet indokaival is egyetértett (Pp.386. § (4) bekezdés), kizárólag a fellebbezésben és a fellebbezési ellenkérelemben foglaltakra tekintettel, illetve az elsőfokú ítélet indoklásának kiegészítéseként mutat rá az alábbiakra.

VI.

[41] Helyesen következtetett arra az elsőfokú bíróság, hogy a franchise szerződés egészének tévedésen alapuló érvénytelenségét állító alperesi kifogás alaptalan. Minden alap nélkül hivatkoztak az alperesek arra, hogy az MFA szövege és az általános kereskedelmi gyakorlat alapján a ténylegesen nyújtottat meghaladó védett ismeretet és oltalommal védett szolgáltatást várhattak el. A szerződés tárgyában való tévedést maga az MFA szerződés szövege és az annak aláírása előtt igazoltan megismert Kézikönyv tartalma kizárja. (MFA preambulum D pont, MFA 1.1; 2.1 és 5.5. pont) Ezekből egyértelmű kellett, hogy legyen a főkötelezett számára, hogy maga a fánktészta, illetve a kulcsfontosságú ízesítő anyagokhoz a TBD krémalappor, valamint a sós hideg konyhai készítmények tésztájának összetétele és receptje, előállítási eljárása a felperes üzleti titka marad, az nem kerül a franchise keretében átadásra és a tészta gyártása sem kerül kiszervezésre. Éppen erre figyelemmel szabályozták a franchise ellátási kötelezettséget akként, hogy a felperes biztosítja a tésztákat elősütött és fagyasztott állapotban, míg a krémalapot por állagban. (MFA 2.1. pont h. alpont). A szerződés területi hatályából (MFA preambulum D. pont) és egyéb rendelkezései egybevetéséből egyértelműen kiderül, hogy a felperes csak hazai bejegyzésű védjeggyel és csak az EU-ban lajstromozott formatervezési minta hasznosítási joggal bírt, azaz az MFA szerződés 2.1. pontjában felsorolt szerződéses jogok közül a felperes Ország1 területére nem rendelkezik jogokkal, így azokkal kapcsolatosan jogokat nem engedhet át.

[42] Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság, hogy döntően a know-how, mint licencia-elem átengedése alapján is megállapítható volt a franchise szerződés létrejötte, mert a Ptk. 6: 376. § (1) bekezdése szerinti franchise fogalom meghatározásában szereplő „illetve” fordulat nem fejez ki a licenciaelemek közötti konjunktív kapcsolatot. A jogbérletbe adó főkötelezettsége a szellemi tulajdon körébe eső - egy vagy több - meghatározott jogosultság használatának átengedése, de ezeknek nem egyszerre kell jelen lenniük egy franchise együttműködésben, az egyes elemek csak alternatívák. (Új Ptk. magyarázata VI/VI. könyv 249. o.; HVG Orac Lap és Könyvkiadó Kft. 2013.) Az MFA szerződés know-howként az előre kisütött fánkokból a végtermék elkészítésére, illetve az üzletek alapítására, szervezésére és vezetésére vonatkozó ismereteket nevesítette. (MFA 1.1.) Ezek know-how minőségét az elsőfokú bíróság által - többszöri kiegészítését követően - helyesen aggálytalanként elfogadott szakértői vélemény igazolta. Egyéb jog (az iparvédelem által védett oltalom vagy szerzői jog) hasznosítása vagy használati joga átengedése kifejezett jelleggel nem szerepel a szerződésben, így további licencia elemként ezek fennállta, s átengedése nem volt vizsgálendő. Az ismeret átadására vállalt kötelezettség hiányában nincs jelentősége annak,

hogy maga a fánktészta összetevőinek a receptje megfelelt-e a know-how ismerveinek, így annak sem, hogy a per (részleges) adatai alapján ez nem is volt vizsgálható.

[43] A szakértő megfelelő magyarázatot adott arra, hogy miért tekintette a Kézikönyvben rögzített, a felperes által kidolgozott rendszerre adaptált sajátos ismeretanyagot a termék egyediségében szerepet játszó (licenciaelemként elfogadható) és vagyoni értékkel bíró, valamint ténylegesen át is adott ismeretnek. A fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság alappal fogadta el a szakértői véleményt, az nem tekinthető aggályosnak. Az elsőfokú bíróság a szakértő vélemény alapján fogadta el a fentieket, s nem a Kézikönyv szubjektív hasznosságát értékelte.

[44] A felperes azon érvelése helyes, hogy a tévedés hiányát a per közvetett bizonyítékai is alátámasztották. A Ptk. 6:92. § értelmében a szerződés érvényességét nem érinti főkötelezett azon titkos fenntartása vagy rejtett indoka, hogy abban bízott, hogy a későbbiekben a fánktészta gyártása mégis átkerülhet Ország1ba. A kézikönyv átvétele után több mint fél évvel került sor az első üzlet megnyitására (2019. március 29.), majd további négy üzlet nyitottak meg. A tévedésre történő hivatkozás a vállalkozás bővítésének folyamata során még nem, csak a főkötelezett fizetési nehézségeit követően merült fel.

VII.

[45] Helyes jogkövetkeztetéssel állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy az alperesekre nem alkalmazhatóak fogyasztói kezesség szabályai. Egyetért az ítéltábla azzal, hogy nem az alperesek által felhívott szakági jogszabályi rendelkezések részben eltérő fogalomhasználata a kiindulási pont a Ptk. 8: 1. § (1) bekezdés 3. pontja szerinti fogyasztó fogalom részét képező „üzleti tevékenysége körén kívül eljáró természetes személy” meghatározása során. Az Európai Parlament és a Tanács 1993. április 5-i 93/13/EGK Irányelve II. cikke b) pontja értelmében fogyasztó: minden olyan természetes személy, aki az ezen Irányelv hatálya alá tartozó szerződések keretében olyan célból jár el, amely kívül esik saját szakmája, üzleti tevékenysége, vagy foglalkozása körén. Az e normahely értelmezése körében született, a fellebbezésben is hivatkozott EUB C.110/14. sz. (Costea v. Volksbank) ügyben hozott ítélet - a perbeli esettől lényegesen eltérő tényállása miatt - nem releváns. A jogesetben az EUB a hitelszerződés és nem a biztosítéki megállapodás vonatkozásában vizsgálta az ügyvéd fogyasztói minőséget. A célhoz nem kötött hitelre vonatkozó megállapodás nem kapcsolódott az ügyvéd szakmai tevékenységhez, így a hitelt biztosító kezesség is fogyasztói maradt. (EUB C.110/14. sz. 18., 26. és 29. pont.)

[46] Ezzel szemben az EUB C-74/15. számú döntés a perbeli esetre is irányadó. Ebben az alapszerződést egy gazdasági társaság kötötte üzleti tevékenysége körében és a járulékos kezesi kötelezettségvállalásra külön szerződésben, természetes személyek részéről került sor. A döntés szerint a fogyasztó fogalma azon funkcionális szempont alapján értékelendő, hogy a szóban forgó szerződéses kapcsolat a szakma gyakorlásán kívül eső tevékenységek keretében tartozik-e vagy sem. Az EUB értelmezése szerint - az ügy összes körülménye és a bizonyítékok összességének figyelembevételével - a kezességvállalás vonatkozásában a nemzeti bíróság feladata annak eldöntése, hogy a kezességet vállaló személy a társasággal fennálló valamely funkcionális kapcsolata okán (ilyen a társaság ügyvezetésében való részvétel, vagy el nem hanyagolható részesedés annak tőkéjében)

szakmai tevékenysége keretében, illetve azon kívül eső és magánjellegű célból járt-e el. (C-74/15. számú ítélet 27-30. pont).

[47] Helyesen ismerte fel az elsőfokú bíróság azt, hogy akkor is fennállhat és vizsgálható az eset egyedi körülményei alapján a fogyasztói minőség hiánya, ha a kezes és a főkötelezett között a Ptk. 6:430.§ (5) bekezdésének megfelelő tagi – illetve vezetői kapcsolat nem áll fenn. Arra ugyan az alperesek tárgyszerűen hivatkoztak, hogy a fogyasztói minőség fennálltát a szerződéskötés időpontjára vetítve kell vizsgálni, azonban a szerződés teljesítése alatt végzett társasági tagi tevékenységből – retrospektíve – következtetni lehet a szerződéskötéskori jogállásra is. E kiindulópontok mellett és EUB döntés szempontrendszerére alapján a törvényszék helyesen értékelte a fogyasztói kezesség alkalmazását kizáró körülményként az alperesek tagsági jogviszonyát, az ebből eredő (a munkavállalóét meghaladó és eltérő jellegű) pénzügyi- gazdasági érdekeltséget, aktív részvételüket az előzményi tárgyalásokban és az üzemlátogatáson, teljeskörű informáltságukat, illetve az általuk végzett operatív tevékenységet, az üzletek megnyitásában és működtetésében megnyilvánuló és nem elhanyagolható mértékű személyes közreműködésüket, amit - a teljesség igénye nélkül - az alábbi okirati bizonyítékok is alátámasztottak.

[48] Az I. rendű alperes esetében:

-a Országli a piacra lépés az I. rendű alperes ötlete volt (I. rendű alperes személyes előadása 32. tárgyalási jegyzőkönyv),

-a szerződéskötést megelőző, e-mailben történő egyeztetés vele zajlott (30/F/48-49;30/F/52-53;30/F/56; 19. tárgyalási jegyzőkönyv 7. oldal),

-2018. április 27-én részt vett a szállítási szerződés (SFA) megtárgyalásában (30/F/45.), annak tervezetére módosító javaslattal élt (11/F/39),

-az üzletek üzemeltetéséhez szükséges, illetve a rendelt árukra vonatkozó kérdésekben az I. rendű alperes egyeztetett: 2018. december 11-i; 2019. január14-i; 2019. augusztus 26.-i; 2019. augusztus 28-29.-i, 2019. szeptember 9-i e-mailek (30.sz. melléklet),

-a főkötelezett működésében aktívan, operatívan részt vett, fizikai munkát is végzett. (36/F/66-67. alatt csatolt fotók; 1013-1018,1020 oldal)

[49] A II. r. alperes ugyan magát csendestársként jelölte meg és személyes meghallgatása során állította, hogy a kezesi felelősséget csak tagtársai útmutatása alapján vállalta el, ezt azonban cáfolta az, hogy:

-részt vett a szerződést megelőző alapítói tárgyalásokban és az üzemlátogatáson (személyes előadás: 19. sz. jkv.5.o.)

- az alperes és a főkötelezett levelezését megkapta ő is,
- a 2018.november 9-i e-mail: időpontjavaslat a közös üzletnyitásra (F/44; 611.o.),
- a szerződés teljesítése alatt a II. r. alperesi operatív részvétele igazolt (30/F/43- 44 e-mail),
- ő dolgozta ki a torontói üzletnyitás egyes folyamatait,
- a csatolt fotók szerint a főkötelezett működésében operatívan is részt vett, fizikai munkát végzett. (1020-1024; F/88)

[50] Már az elsőfokú eljárásban tisztázódott, hogy az alperesek alapították a főkötelezettet, ebből eredő minőségük a részvények megkeletkeztetésének időpontjától független. A franchise szerződés megkötésével és teljesítésével előálló szinte valamennyi rész-tevékenységére kiterjedő aktív közreműködés azt is jelenti, hogy a konkrét esetben az alperesek – a jogorvoslati kérelem érvelésével szemben – maguk sem csak a tagságtól elkülönülő, ügyintéző és képviselői szervezettel rendelkező főkötelezett üzleti tevékenységében történő tagi részvételnek tekintették az említett ügyintézést és munkavégzést, hanem – a fánk értékesítő üzletek működtetésére irányuló – saját üzleti tevékenységüknek. Ez érhető tetten a 30/F/54. alatt csatolt SFA mellékletben is, melyben az I. rendű alperes ügyvezető igazgatóként („managing director”) jelölte meg magát. Emiatt az alperesek nem minősülnek fogyasztónak és a fogyasztói kezesség védelmi szabályai nem illeti meg őket, így az MFA 13.3. pontjának a fogyasztói kezesség szabályai alkalmazását kizáró rendelkezése nem tekinthető – a Ptk. 6:340.§-a rendelkezéseitől a fogyasztó hátrányára eltérő, s emiatt semmis rendelkezésnek. (Ptk. 6:100.§)

[51] A kezesség terjedelmét is helyesen határozta meg az elsőfokú bíróság. Az alperesi fellebbezés „fennálló” kifejezéssel kapcsolatos érvelése nem új tényállítás, hanem a keresettel érvényesített jogot cáfoló jogi érvelés másodfokú eljárásban is megengedett kiegészítése. Ez az érvelés azonban súlytalan, mert nem az MFA szerződés magyar fordításában szereplő „fennálló” fordulat, hanem az eredeti angol szöveg (MFA 17.2; MFA 3.2) bír jelentőséggel, s abban ez nem szerepel. A per adatai igazolták, hogy az alperesek készfizető kezességvállalása kiterjedt a szállítási szerződésből eredő fizetési kötelezettségekre is. Helyesen fogadta el az elsőfokú bíróság ennek bizonyítékeként a franchise- és a szállítási szerződés tartalmi kapcsolódását, kereszthivatkozásait. (MFA 2.1.h; 13.3. pont). A fellebbezésben foglaltakkal szemben az elsőfokú bíróság nem egynek tekintette az MFA és SFA megállapodásokat, csak azok összefüggéseit értékelte. A konkrét esetben a franchise szerződés a Ptk. 6:378. § szerinti „ellátási kötelezettség” nélkül nem is értelmezhető. Maga az „ellátási kötelezettség” pedig az MFA 2.1.h) pontján alapult, csak a részletszabályok kerültek a szállítási szerződésbe. Az pedig a franchise területén bevett szerződéskötési technika, hogy az annak megvalósításához szükséges (de a franchise részét képező) szerződéseket a felek a franchise megállapodáshoz mellékletként csatolják. (Pl.: bérleti szerződés, biztosítéki szerződések.) A fellebbezés érvelésével szemben a szállítási szerződés teljes tartalma, illetve az, hogy kizárólag a felperes lesz a beszállító, a mester franchise szerződés aláírásakor már nem volt bizonytalan. A szállítási szerződés tagok általi szignóval ellátásának nem lehet racionális magyarázata a szöveg megismerésének deklarálása, az is annak bizonyítéka, hogy a kezesség kiterjedt a szállítási szerződésben foglaltakra.

[52] A fentiekre tekintettel az ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

[53] Az eredménytelenül fellebbező alperesek köteles a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján a felperes másodfokú perköltségének megtérítésére, illetve a Pp. 83. § (5) bekezdése alapján saját másodfokú perköltségeik viselésére. A felperes másodfokú perköltségét a felperest képviselő ügyvéd 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja, 3. § (5) bekezdése szerinti díjában határozta meg az ítéltábla, melyet az áfa növel.

Győr, 2024. november 14.

Dr.Ferenczy Tamás s.k.
a tanács elnöke

Dr.Mészáros Zsolt s.k.
előadó bíró

Dr.Kovács Zsolt s.k.
bíró